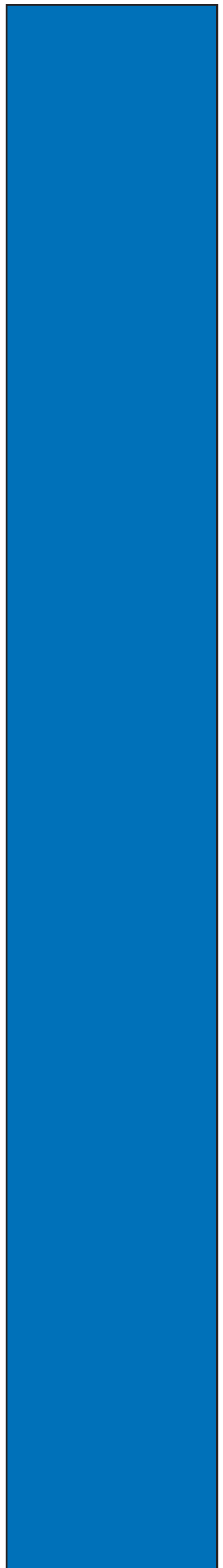

**Asiakkaan
tunteminen -
miksi pankki kysyy?**

Pankit ovat velvollisia tuntemaan asiakkaansa

Suomen lainsäädännön mukaan pankkien tulee tunnistaa ja tuntea asiakkaansa. Pankilla tulee olla asiakkaan henkilötietojen lisäksi riittävät tiedot asiakkaan toiminnasta, taloudellisesta asemasta, asioinnista ja palvelujen käyttötarkoituksesta. Tämä tarkoittaa sitä, että pankin tulee todentaa asiakkaan henkilöllisyys virallisesta henkilöllisyystodistuksesta, ja lisäksi tuntea asiakkaan palveluiden tarve, laatu ja sisältö. Pankilla on myös lakiin perustuva velvollisuus kysyä asiakkaaltaan tietoja tämän pankkipalvelujen käytöstä sekä tilille tulevien varojen alkuperästä ja käyttötarkoituksesta.

Selvittääkseen asiakkaan tilille tulevien varojen alkuperää pankki voi pyytää asiakkaalta kirjallisen selvityksen lisäksi todistuksia liiketoiminnasta, rekisteriotteita tai muita asiakirjoja (esim. kauppakirja tai suosituskirje toisesta rahalaitoksesta), joiden avulla varojen alkuperä tai vastaavasti käyttötarkoitus voidaan varmentaa.

Kaikkia asiakkaan pankille antamia tietoja ja asiakirjoja käsitellään luottamuksellisesti suomalaisen pankkivalvontasääntöjen mukaisesti.

Henkilöllisyyden todentamisessa käytettävät asiakirjat

Ennen ryhtymistään liikesuhteeseen pankin täytyy varmistua asiakkaan henkilöllisyydestä ja varmentaa se luotettavasta lähteestä

Henkilöasiakkaat

Pankkitoiminnassa henkilöllisyyden todentamiseen soveltuvana henkilöllisyystodistuksena hyväksytään voimassaoleva, suomalaisen viranomaisen myöntämä

- 1) passi
- 2) henkilökortti (myös väliaikainen)
- 3) ajokortti
- 4) kuvallinen kelakortti
- 5) muukalaispassi
- 6) diplomaattipassi
- 7) pakolaisen matkustusasiakirja

Ulkomaisista asiakirjoista henkilöllisyyden todistamiseksi hyväksytään *voimassaoleva passi*.

Tapauskohtaisesti voidaan EU- ja ETA-alueen kansalliset matkustusasiakirjaksi soveltuvat henkilöllisyystodistukset hyväksyä henkilöllisyyden todentamiseen pankissa, jos näiden asiakirjojen aitoustekijöistä voidaan varmentua. Pankki voi edellyttää EU- ja ETA-alueen kansalaisilta lisäksi muita henkilöllisyyden vahvistavia asiakirjoja. Esimerkiksi jos Schengen-alueella hyväksyttävän matkustusasiakirjan turvatekijöistä tai kelpaavuudesta matkustusasiakirjaksi ei voida kohtuudella varmistua, pankki voi edellyttää passin esittämistä.

Pankin tulee voida luotettavasti tunnistaa henkilö esitetystä henkilöllisyystodistuksesta. Ulkomaista ajokorttia ei hyväksytä suomalaisissa pankeissa henkilöllisyystodistuksena.

Yritysassiikkaat

Pankin tulee tunnistaa yritysasiakkaansa luotettavasta riippumattomasta lähteestä peräisin olevista asiakirjoista, esimerkiksi kaupparekisteriotteesta. Lisäksi pankin tulee saada tietoja yrityksen toimialasta, liikevaihdosta ja rakenteesta sekä omistajista. Näiden tietojen tueksi pankilla on oikeus pyytää yritysasiakkaalta tilinpäätöstietoja, yhtiöjärjestys sekä muita tarpeelliseksi katsomiaan dokumentteja.

Ulkomaisen yrityksen osalta tunnistamisasiakirjoina voidaan vaatia rekisteriote ko. maan yritysrekisteristä, yhtiöjärjestys, tilinpäätös sekä suosituskirje suomalaisen pankin ulkomaiselta kirjeenvaihtajapankilta. Vaadittavat asiakirjat saattavat vaihdella tapauskohtaisesti riippuen mm. yrityksen rakenteesta ja kotimaasta.

Myös yrityksen edustajat on tunnistettava ja heidän henkilöllisyytensä on todennettava. Pankin tulee myös tunnistaa yrityksen omistajat ja/tai tosiasialliset edunsaajat sekä tarvittaessa todentaa heidän henkilöllisyytensä.

Vahvan sähköisen tunnistamisvälineen myöntämisessä pankki noudattaa erityislain säännöksiä asiakkaan henkilöllisyyden todentamisessa käytettävistä asiakirjoista.

Poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt

Suomen lainsäädäntö edellyttää, että asiakkaan tuntemiseksi pankin tulee myös tietää, onko asiakas *poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö* tai tällaisen henkilön *perheenjäsen* tai *läheinen yhtiökumppani*.

Poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö on henkilö, joka toimii tai on toiminut viimeksi kuluneen vuoden aikana toisen valtion palveluksessa

- valtionpäämiehenä, ministerinä, parlamentin jäsenenä, ylimmän oikeusasteen jäsenenä, valtion varainhoitoa tarkastavan ylimmän päättävän elimen jäsenenä, keskuspankin johtokunnan jäsenenä, suurlähettiläänä tai asianhoitajana, kenraalikuuntaan kuuluvan upseerina tai valtion kokonaan omistaman yrityksen johtotehtävissä

Poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäseniä ovat:

- puoliset, lapset ja heidän puolisonsa, vanhemmat

Poliittisesti vaikutusvaltaiseksi henkilöksi ei Suomessa kuitenkaan katsota suomalaista poliitikkoa, joka toimii Suomessa.

Selvitys liiketoimeen sisältyvistä varoista

Pankilla tulee olla riittävät tiedot asiakkaan asioinnista ja palvelujen käyttötarkoituksesta. Nämä pankki kartoittaa yhdessä asiakkaan kanssa sekä ennen palveluista sopimista että myös asiakkuuden aikana. Pankki voi näin ollen kysyä asiakkaaltaan tulo- tai muita sellaisia tietoja, joiden avulla pankki kartoittaa asiakkaan palvelutarpeen. Jos joissain tapauksissa suoritettava liiketoimi poikkeaa asiakkaan päivittäisestä asioinnista tai palvelujen käyttötavasta, pankki on velvollinen tiedustelemaan liiketoimen tarkoitusta sekä mahdollisten varojen alkuperää asiakkaalta. Pankin saattaa olla tarpeellista saada myös nähdäkseen liiketoimeen liittyviä sopimuksia tai muuta dokumentaatiota.

Maksajan tiedot

Suomessa on vuodesta 2008 ollut voimassa asetus maksajaa koskevista tiedoista. Asetus velvoittaa pankit varmistamaan, että kaikissa saapuvissa ja lähtevissä maksuissa on mainittu asetuksen vaatimat maksajaa koskevat tiedot. Tämä tarkoittaa edelleen sitä, että pankin on tarkistettava myös käteisellä maksettavista maksuista pankissa asioivan maksajan henkilöllisyys. Käteisellä maksuja suorittavien tulee näin ollen varautua todistamaan henkilöllisyytensä maksua suorittaessaan. Maksajan tietojen ollessa puutteellisia pankki ei saa hyvittää maksua saajalle.

Liiketoimesta kieltäytyminen

Pankin tulee pyytää riittävästi tietoja voidakseen varmentua asiakkaan henkilöllisyydestä ja liiketoimien luonteesta. Tarvittavien tietojen laajuus, esimerkiksi pyydettävät selvitykset ja dokumentit varojen alkuperästä, on suomalaisen lainsäädännön mukaisesti pankin harkinnassa. Jos pankki ei saa kaikkia tarvittavia tietoja asiakkuuden avaamisen tai liiketoimen suorittamisen tueksi, tulee sen kieltäytyä liikesuhteesta tai liiketoimesta.

Lisätietoja

Lisätietoja asiakkaan tunnistamisesta pankissa ja tuntemisvaatimukseen liittyvistä viranomaisdokumenteista löydät alla olevista lähteistä.

www.pankkiturvallisuus.fi

www.fkl.fi

www.rahanpesu.fi

FK|Finanssialan Keskusliitto
FC|Finansbranschens Centralförbund
Federation of Finnish Financial Services